

FIGYELEM!

TÉNYEK A FARKASOKRÓL

A farkast Európa jelentős részéről kipusztította az ember. A faj alkalmazkodóképességének köszönhetően és a védelmére tett intézkedések következtében fokozatosan települ vissza korábbi élőhelyeire. Jelenlegi európai állománya kb. 12000 példány.

A farkas hazánkban őshonos nagyragadozó. A faj jelenléte – néhány adathiányos év kivételével – a XX. században is folyamatosnak tekinthető Magyarországon. A farkas legjellemzőbb hazai előfordulási területe az Északi-középhegység, ahol kis létszámú, de egyre stabilabbnak tekinthető állománya él. Az észak-magyarországi állomány egyedei jellemzően a Kárpátokból, természetes módon érik el hazánk területét. A farkasok az Alföldön és a Dunántúl területén is felbukkannak. A hazai állományt leginkább az illegális elejtések és a kóbor kutyák betegségei veszélyeztetik. A farkas (*Canis lupus*) fokozottan védett [13/2001. (V. 9.) KöM. rendelet] és kiemelt közösségi jelentőségű faj [275/2004. (X. 8.) Korm. rendelet]. A farkas engedély nélküli elejtése bűncselekmény! A faj jelenléte az élőhelyek természetességi állapotának egyik jelzője lehet, egyúttal jelentősen hozzájárul a biológiai sokféleség megőrzéséhez is.

KIRÁNDULÓKNAK

A farkas alapvetően elkerüli az embert, mert érzékszervei révén jóval korábban észleli annak közelségét. A rendkívül ritka „ragadozó-ember” találkozások esetén a farkasok néhány másodperc után maguktól távoznak a helyszínről. A fiatal, tapasztalatlan egyedek néha kíváncsiakodhatnak, és nem feltétlenül menekülnek el azonnal. Ha farkassal találkozunk, igyekezzünk nyugodtak maradni, hiszen a ritka találkozás az ember számára felejthetetlen élményt jelent. Semmiképp ne kezdjük el a farkas elől szaladni!

Amennyiben kényelmetlen a farkas közelsége, igyekezzünk lassan, az állatot szemmel tartva, hátrálva távozni a helyszínről. A farkast szinte biztosan elriaszítja, ha rákiabálnak, vagy tapsolnak! De soha nem szabad üldözőbe venni a farkast, mert az védekezést, kiszámíthatatlan agressziót válthat ki! Különösen veszélyes, és beláthatatlan következményekkel járhat, ha a fiatal állatot magunkhoz csalogatjuk, vagy etetni kezdjük. Ha kutyával kirándulunk a természetben, azt soha ne engedjük szabadon! A kutya alapvetően nevelésétől függően viselkedik, de a csábító illatok

az érintett gazdálkodók oktatással, tanácsadással történő segítése a nagyragadozókkal harmonikusan együttélésre képes állattartás érdekében.

A program alapvető célja, hogy a gazdálkodókhöz kihelyezett kutyák tenyésztésbe kerüljenek, és a születendő kölykök egy része újabb segítséget kérő gazdálkodókhoz jussanak. A kutya-kölykök nyolc-tizenkét hetes korukban kerülnek új gazdáikhoz, hogy még a bevésozási időszakban összeszokjanak a haszonállatokkal. A Kuvasz-Őr Nagyragadozó Védelmi Program tudatosan illeszkedik a biológiai sokféleséget is biztosító legeltető állattartás, a hagyományos tájhasználat, az őshonos kutyafajták funkciójában történő megőrzése, és a nagyragadozóvédelem, mint természetvédelmi cél egységébe.

A FARKAS, MINT CSÚCSRAGADOZÓ

A farkas erőteljes izomzattal rendelkezik, tüdeje és szíve a zsákmány kitarító üldözéséhez alkalmazkodott. Sebessége rövidtávon akár 60–70 km/óra is lehet, miközben 4–5 métereseket is képes ugorni. Életének harmadát folyamatos mozgással tölti. Szélsőséges körülmények közt naponta 200 km megtételére is

képes. Érzékszervei kitűnőek. Megfelelő szélirányban több, mint két kilométer távolságból is megérzi a préda szagát. Hat kilométernél is távolabb álló fajtársait üvöltését is meghallják. Éjszaka kitűnően lát. Agytérfogata eléri 150–170 cm³-t. Különleges értelmi képességei a társas életmód eredményeként fejlődtek ki.

ÁLLATTARTÓKNAK

A farkasok alapvetően a vadon élő állatokat zsákmányolják, azonban a haszonállatok fogyasztása sem tekinthető természetellenes jelenségnek. A farkasok elragadhatják az őrizetlenül hagyott haszonállatokat, ezért azok védelme érdekében az alábbi óvintézkedések szükségesek:

- a haszonállatok folyamatos felügyelete, őrzése,
- biztonságos, megfelelően zárt éjszakai szállás,
- a haszonállatok legelőterületén öt-hat soros villanypásztor (kb. 120 cm magas, min. 5–8000 V feszültség) alkalmazása,
- a nyájjal együtt mozgó nagytestű pásztorkutyák alkalmazása (pl. kuvasz, komondor; minimum 2–3 egyed/100 haszonállat),
- kiegészítő riasztási módszerek (pl. mozgásérzékelős riasztók, rémzsinór; kutyán szöges nyakörv) alkalmazása,

- a legelőterületen hagyott tetemek a ragadozókat a területre csábítják, ezért azokat a nyomok rögzítése után azonnal el kell távolítani a legelőről.

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság működési területén az állattartó gazdálkodókat szaktanácsadással, és - indokolt esetben - a védekezés hatékonyságát növelő eszközök biztosításával segítjük. A nyáját, gulyát őrző pásztorkutyák beszerzésével kapcsolatban a Kuvasz-Őr Program tud közvetlen segítséget nyújtani. A haszonállatokat érintő támadások és zsákmányolások jelentős része nem a nagyragadozókkal, hanem kóbor kutyákkal hozható összefüggésbe. Ismeretlen eredetű zsákmányolás esetén azonnal értesítse a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság ügyeleti telefonszámát!

VADÁSZOKNAK, VADGAZDÁLKODÓKNAK

A hazánkban élő farkasok nem veszélyeztetik a vadászható fajok állományát. A farkas a vadászható fajok napi aktivitását befolyásolhatja, de azok jelentős egyszámú csökkenése nem igazolt. A vadászható fajok állománya hazánkban – még a legtöbb farkas élőhelyénél szolgáló Borsod-Abaúj-Zemplén megye területén is – folyamatosan emelkedik.

A farkas általában sérült, beteg egyedek zsákmányolásával járul hozzá a vadállomány egészségének megőrzéséhez. Szlovákiában egyértelmű összefüggést mutattak ki a farkas hiánya és a vaddisznó állományokat fertőző sertéspestis kialakulása és terjedése közt.

Az erdeinkben készült kameracsapdás felvételek a csúcsragadozóval „együttélésre képes” vadállományt mutatnak. Felvételeinken a vadászható fajok egyedei a farkas távozása után fél órán belül is megjelennek. A vadállomány a ragadozó jelenléte ellenére is rendszeresen használja korábbi váltóit, dagonyáit. A vadászható fajok és utódaik száma érzékelhető

változást nem mutat. Egyes ritka növénytársulások szerkezete és az élőhelyek minősége a ragadozó általi állományt átmozgató hatás következtében a vad hatásának (taposás, rágás) mértéke csökken, állapota javul. A nagyragadozó jelenlétével a gyepek, erdők jobb természetességi állapotához is hozzájárul.

A családban élő ragadozók alapvetően a vadon élő fajok egyedét zsákmányolják. Az illegális farkas elejtések következtében a tapasztalatlan, magányossá vált, esetleg sérült egyedek a könnyen megszerezhető zsákmány felé fordulnak. Így nagyobb lesz a valószínűsége, hogy azok a nagy tömegben együtt tartott – és megfelelő védelmi intézkedések hiányában – a könnyen megszerezhető haszonállatok közül zsákmányolnak. A farkasfalkát uraló, annak dominancia-viszonyait, rangsorát és szaporodását meghatározó egyedek elejtésének következtében a megmaradt példányok szétszóródhatnak és – a kutyafélékre jellemzően – fokozott szaporodással kompenzálhatják az állomány veszteségeit.

még jól nevelt egyed esetén is elvonhatják az eb figyelmét. Nagyragadozós területen a poráz nélküli kutyánk – tőlünk eltávolodva – a ragadozók áldozatává is válhat. Ha kutyát sétáltatunk az erdőben, és farkasra figyelünk fel, a farkas pedig a kutyára összpontosít, kiabálással, tapsolással vonjuk el a figyelmét a kutyáról! A farkastól távolságot tartva, hátrálás közben a kutyához hangosan beszélve távozzunk a területről! Ha a farkas ezek után is követ minket, akkor rákiabálva, kövel, fadarabbal dobálva tudjuk távol tartani. Ha a farkast az általa zsákmányolt prédánál találjuk, azt

ne próbáljuk tőle elvenni, vagy a zsákmányától elzavarni, mert szélsőséges agressziót válthat ki! A farkassal való ritka találkozások esete lehet, ha szabadon látogatható barlangban bukkanunk farkas búvóhelyére, vagy szaporodóhelyére. Ebben az esetben a barlangból azonnal távozzunk! Ezek a szabályok az összes vadon élő állattal történő találkozásra (pl. róka, borz, vaddisznó) is vonatkoznak! Ha szabadban farkast észlel, vagy a fajhoz kapcsolódó életnyomokat talál, mielőbb vegye fel a kapcsolatot igazgató-ságunkkal!

A program során őshonos törzskönyvezett őrző pásztorkutyák (kuvasz, komondor) kerülnek kihelyezésre a hazai, nagyragadozók elterjedési területén gazdálkodó állattartókhöz. A Kuvasz-Őr Nagyragadozó Védelmi Program a Magyar Kuvasz Fajtagondozó Egyesület anyagi és szakmai támogatásával működik. A Kuvasz-Őr Nagyragadozó Védelmi Program által kihelyezett törzskönyves kuvaszok segítik a Magyar Kuvasz Fajtagondozó Egyesület törzsalományának kialakítását. Célja a nagyragadozók védelme, a kuvaszok eredeti feladatkörbe való visszahelyezése, és

